

Kevätkokousseminaari 2026: Paraurheilu osana lajiliiton toimintaa



Ohjelma 25.5.2026

16.00–16.05 Tervetuloa - pääsihteeri Hilikka Pöyhönen

16.05–16.15 Mitä tarkoitetaan lajiliitointegraatiolla ja paraurheiluvastuun siirtymisellä? - tutkimus- ja kehityspäällikkö Aija Saari

16.15–16.30 Avoimet ovet -hankkeen tulokset ja opit - seurakehittäjä Nina Peltonen

16.30–16.50 Askelmerkit lajiliittojen paraurheilun arviointiin - johtava asiantuntija Jari Lämsä, KIHU

16.50–17.20 Paneeli ja yleisökysymykset

17.20–17.30 Kevätkokousseminaarin yhteenveto



TURVALLISEMMAN TILAN PERIAATTEET

Tässä tapahtumassa häirintäyhteyshenkilönä toimii Tiina Siivonen, tiina.siivonen@paralympia.fi

ANNAN TILAA

- Kunnioitan toisen yksityisyyttä.
- Pyydän antamaan tilaa, jos toinen tulee liian lähelle.
- En koske ilman lupaa toiseen tai toisen apuvälineeseen.

KÄYTTÄYDYN KOHTELIAASTI

- Olemme kaikki erilaisia.
En kommentoi toisenlaisia kehoja, henkilökohtaisia ominaisuuksia tai toimintatapoja.
- En pilkkaa tai nolaa ketään puheillani, käytökselläni tai teoillani.

KUNNIOITAN MUITA

- En tee oletuksia kenenkään ulkonäöstä, seksuaalisuudesta, sukupuolesta, uskonnosta, arvoista, toimintakyvystä tms.

KOMMUNIKOIN JA KESKUSTELEN

- Olen avoin, kuuntelen ja opin.
- Jokainen saa sanoa oman mielipiteensä. Annan toisen puhua, kun on hänen vuoronsa.

PYYDÄN ANTEEKSI

- Pyydän anteeksi, jos olen loukannut muita.
- Kannan vastuun omasta toiminnasta.

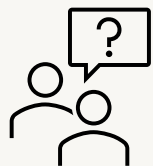
PUUTUN

- Puutun syrjintään, kiusaamiseen tai asiattomaan käytökseen.
- Kerron asiasta nimetyille yhteyshenkilölle.

Tapaamisen työskentelytavat



Pidä mikrofoni suljettuna muiden puhuessa



Voit kysyä ja jakaa ajatuksia chattiin kesken palaverin



Sano nimesi kun puhut ja voit avata myös videokuvan



Pyydä puheenvuoroa käyttämällä käden nosto ominaisuutta, kirjoittamalla chattiin pvp tai nostamalla kätesi



Kärsivällisyyttä tekniikan kanssa



Paraurheilu osana lajiliiton toimintaa

- **Paralympiakomitea haluaa panostaa strategiseen valintaansa ”Autamme muita onnistumaan”**
- **Lajiliitot ovat paraurheilun toteuttamisen ytimessä, ja niiden kautta voidaan**
 - **Avata ovia liikuntaan ja urheiluun kaikissa lajeissa, lisätä tarjontaa**
 - **Varmistaa urheilun inkluusio**
 - **Laajentaa ja lisätä paraurheilumenestystä**
 - **Parantaa paraurheilun näkyvyyttä**
- **Paralympiakomitea haluaa parantaa palvelujaan lajiliitoille ja lisätä niiden tukemista. Palveluiden kehittäminen alkaa tänä vuonna yhteistyössä lajiliittojen kanssa.**
- **Lisäksi ollaan käynnistämässä kehittävän arvioinnin toimintatapa yhteistyössä KIHU:n kanssa. Luomme arvioinnin kehikon, jonka mukaan voimme tulevaisuudessa myös arvioida paraurheilun toteutumista lajiliitoissa.**

Aija Saari tutkimus- ja kehityspäällikkö

Suomen Paralympiakomitea

26.5.2026

Mitä tarkoitetaan lajiliittointegraatiolla ja paraurheiluvastuun siirtymisellä?

Aija Saari, tutkimus- ja kehityspäällikkö Suomen Paralympiakomitea









DEUTSCHLAND

erima

EUROSC

3005

GER

KORNAU

TEAM
FINLAND

atmandoo

POLSKA

EUROPEAN TRANSPORT SPORT



Yhdenvertaisuus
YK:n vammaisyleissopimus

∞

Integraatio, sosiaalinen inkluusio ja ekskluusio

Valtavirtaistaminen

\geq

Lajiliittointegraatio ja lajiliittojen paraurheiluvastuu



Avoimet ovet -hankkeen tulokset ja opit

Seuratoiminnan asiantuntija Nina Peltonen

26.5.2026



Miksi Avoimet ovet -hanketta tarvittiin?

- Syitä sille, että toimintarajoitteiset osallistuvat urheiluseuratoimintaan muita harvemmin on useita. Yksi merkittävimmistä syistä on harrastamisen kalleus ja soveltuvan tarjonnan puute.*
- Hankkeen toimenpiteet kohdistuvat paikallisiin urheiluseuroihin ja heidän kanssaan työskenteleviin asiantuntijoihin.
- Hankkeen avulla pyrittiin lisäämään inklusiivisen seuratoiminnan tarjontaa.

[*Liikuttaako 2023?, Toimintarajoitteisille suunnatun Liikkujakyselyn ja Seura- ja yhdistyskyselyn raportti](#)

Hankkeen osatoteuttajat

Liikunnan aluejärjestö

- Liikunnan aluejärjestön alueen seurojen koordinointi ja verkostojen kokoaminen 2krt/v
- Innovatiiviset liikuntakokeilut
- Soveltavan liikunnan koulutukset

Lajiliitto

- Liiton seurojen kehityskumppanina toimiminen
- Mentorointi

Seurat

- Verkostotapaamisiin osallistunut noin 100 seuraa, 30:stä eri lajista
- Verkostossa syntynyt uusia harrastusryhmiä



Kokeilut madalsivat osallistumisen kynnystä

- PARAs päivä koululaistapahtuma Lohjalla, jossa mukana Ukrainalaisia Paraurheilijoita
- [Soveltava liikuntalauantai Kuopiossa](#)
- [Lajikokeiluviikko Lahdessa tarjosi useita maksuttomia mahdollisuuksia kokeilla lajeja soveltavasti eri kohderyhmille.](#)

Mentorointisarjan vahvuus: vertaisoppiminen ja lajiliittojen välinen vuorovaikutus

- Osallistujat kokivat erityisen arvokkaaksi mahdollisuuden jakaa kokemuksia, saada uusia näkökulmia sekä tarkastella omaa toimintaa muiden esimerkkien kautta.

“Pisti tarkastelemaan, miten meillä kannattaisi toimia”

- Turvallinen ja avoin keskusteluympäristö mahdollisti myös haasteiden esiin tuomisen.
- Rakenne tuki oppimista

“Hyvin koostetut teemat”

- Mentorointi tuki konkreettisesti osallistujien omaa työtä, lisäsi ymmärrystä ja rohkeutta kehittää toimintaa sekä auttoi suuntaamaan resursseja tarkoituksenmukaisesti.

“Suhteellisen pienillä resursseilla pystyy tekemään paljon”

“Tuki asioiden eteenpäin viemiseen omassa liitossa”

Keskeiset opit hankkeesta

1. Seuroja tavoitettiin alueellisten verkostojen, koulutusten ja sparrausten kautta. Useissa seuroissa käynnistyi ja vahvistui soveltavan liikunnan tai paraurheilun toiminta.
2. Paralympiakomitean työpajat lisäsivät käytännön osaamista. Tämän lisäksi tarvitaan lajiliiton valmentaja- ja ohjaajakoulutuksia, joissa mukana paraurheilusisältöjä.
3. Seurakyselyt auttoivat nykytilan tarkastelussa sekä seurojen tuen tarpeiden arvioinnissa
4. Löydä oma seura –palvelussa mukana olleiden seuratietojen siirtyminen Suomisportin Sporttihakuun ei onnistunut suunnitellusti. Tarvitaan jatkoselvitystä.
5. Paraurheilu ei juurru vain yhden ihmisen varassa. Tarvitaan vastuuhenkilöitä, mutta myös rakenteita: toimintasuunnitelmia, viestintää, koulutuspolkuja, seuratuon käytäntöjä ja kilpailutoiminnan huomioimista.
6. Toimintarajoitteiset henkilöt pitää ottaa mukaan kehittämiseen.

Mitä hankkeesta jää elämään?

- Lajiliittojen ryhmämentorointimalli = jatkuva tuki
 - 6–8 kpl 1-1,5h tapaamista vuodessa (hybridi).
 - Teemoina mm. seuratoiminta, kilpailujärjestelmät, koulutukset, valmentaminen jne.
- Liikuttaako infograafit
- Avoimet ovet infopankki
- Liikunnan aluejärjestöjen ylläpitämät verkostot

- Hankkeen tulokset muuttuvat pysyviksi vasta, kun ne jäävät osaksi Suomen Paralympiakomitean, lajiliittojen, liikunnan aluejärjestöjen ja seurojen toimintaa.

Jari Lämsä johtava asiantuntija

Huippu-urheilun Instituutti KIHU

26.5.2026



Paralympiakomitean
kevätkokousseminaari 25.5.2026

KIHU



Askelmerkit lajiliittojen paraurheilun arviointiin

Jari Lämsä, Kaisu Mononen & Aija Saari

KIHU & Paralympiakomitea

Lähtökohdat

- **Lajiliitointegraation I vaihe v. 2005 –**
 - ”Vuoristoratamainen kehitys” (Remahl ym. 2024, 55)
 - paljon on tapahtunut, mutta ei johtanut valtavirtaistumiseen (vrt. NOR & NED)
- **Paraurheilun organisointuminen ja tila Suomessa 2024 -raportti** (Remahl ym. 2024)
 - lajiliitointegraatioprosessille tehdään kriteerit, mittarit ja seuranta
 - Integraatiolle suunnataan korvamerkitty raha - porrastus kehityksen mukaisesti.
 - lajiliitoille tehdään sparrauskierros vuosittain – tuki kehitystyöhön.
- **Opetus ja kulttuuriministeriön ja Paralympiakomitea ry:n tavoiteasiakirja 2025–27**
 - tavoite 4: Systemaattinen arviointi kannustaa paraurheiluvastuun ottaneita lajiliittoja kohti lisääntyvää soveltavan liikunnan ja paraurheilun tarjontaa, menestystä ja yhdenvertaisuutta.
- **Paralympiakomitean hankehakemus 2026:** Paraurheilun lajiliitointegraation arviointimallin kehittäminen

Integraatiomalleja



<u>Taso</u>	<u>Kuvaus</u>	<u>Ulottuvuus</u>	<u>Sisältö</u>
Eksluusio	Ei pääsyä toimintaan	Rakenteellinen	Hallinto, säännöt, budjetit, päätöksenteko, lajiliittojen vastuut
Segregaatio	Erillinen paraurheilu	Pedagoginen	Osaaminen, koulutus, kyky valmentaa ja organisoida
Integraatio	Mukaan olemassa oleviin rakenteisiin	Sosiaalinen	Asenteet, hyväksyntä, kuuluminen, vuorovaikutus
Inkluusio	Rakenteet muuttuvat aidosti kaikille sopiviksi	Subjektiiivinen	Kokemus osallisuudesta, vaikutusmahdollisuuksista ja hyväksytyksi tulemisesta

Paraurheilu ja integraatio Pohjoismaissa

	Norja	Ruotsi	Tanska	Suomi
Paraurheilun katto-organisaatio	Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, NIF	Parasport sverige, PS	Parasport Danmark, PD	Paralympiakomitea, PARA
Integraatio	Kokonaisintegraatio Selvästi integroiduin kattojärjestömalli. NIF on sekä olympia- että paralympiakomitea ja koko urheilun keskusjärjestö.	Vastuunsiirtomalli PS on lajiliitto ja paralympiakomitea, mutta siirtää lajeja (vastuuta) lajiliittoihin.	Kumppanuus- ja yhteistyömalli PD vahva lajiliitto ja paralympiakomitea, joka tekee yhteistyösopimuksia lajiliittojen kanssa.	Hybridi-integraatio Lajiliitot vastaavat pääosin paraurheilulajeista. PARA toimii katto-, palvelu- ja asiantuntijajärjestönä sekä tukee lajiliittoja. Paralympiaurheilijoiden valmennuksen org. OK:ssa
Muuta	<ul style="list-style-type: none"> NIF Paraurheilustrategia 2022 Myös Kuurojen urheilu integroitu paraurheiluksi ja NIF:iin 	<ul style="list-style-type: none"> PS, RF & SOK elitidrott 2030 -hanke Paralympiastrategia 2034 – Operation podiet 	<ul style="list-style-type: none"> Paraurheilustrategia 2026 	<ul style="list-style-type: none"> Avoin ja yhdenvertainen, urheileva ja liikkuva Suomi, Paralympiakomitean strategia 2025

Integraatio-oppeja muualta

- Integraatio ei ole päättävä hanke
- Rakenteellinen integraatio ei automaattisesti tuota inklusiota
- Integraatio tarvitsee rinnalleen vahvan paraurheilun osaamiskeskuksen
- Miten varmistetaan paraurheilun eri sidosryhmien ääni?
- Sopiiko täysintegraatio kaikille lajeille?
- Integraatio on enemmän poliittinen kuin tekninen prosessi
- Lajiliittojen sitoutuminen ratkaisee enemmän kuin organisaatiokaavio
- Seurataso ratkaisee todellisen onnistumisen (toiminta)
 - Paraurheilijoiden rekrytointi haaste kaikkialla
- Paralympiaurheilun perustelut menestyksestä merkityksiin

HANKE: Paraurheilun lajiliittointegraation seuranta- ja arviointimallin kehittäminen 2026 - 2028

Hankkeen päätavoitteena on kehittää, pilotoida ja jalkauttaa seuranta- ja arviointimalli, joka tukee paraurheilun vastuun (lajiliittointegraatio) kehittämistä lajiliitoissa.

1. Seuranta

- Malli (kysely) laji-integraation seurantaan: Paralympiakomitean vuosittainen peruskysely lajiliitoille
 - Rakenteet, toiminnan laajuus, resurssit, integraation taso, tukitarpeet

2. Arviointi

- Malli paraurheilun vastuun arviointiin (joka neljäs vuosi)
 - Hallinto ja strategiat, talous, viestintä, koulutus, seuratoiminta, maajoukkue, kilpailujärjestelmä, luokittelu, olosuhteet/esteettömyys

Toteutus ja aikataulu

1. Nykytilan analyysi ja kansainvälinen benchmarkkaus (6–9/2026)

- nykyisten arviointimallien kartoitus, kansainvälinen benchmarkkaus ja arviointikehikon alustava määrittely.

2. Arviointityökalujen kehittäminen (9–12/2026)

- Vuosiseurannan (PARASEURANTA) indikaattorit, integraatioarvioinnin (PARA-ARVIOINTI) kriteeristö, kysely- ja analyysityökalujen rakentaminen.

3. Pilotointi lajiliitoissa (1–12/2027)

- PARASEURANTA ja PARA-ARVIOINTI pilotointi valituissa lajiliitoissa, työpajat ja palautteen keruu, työkalujen viimeistely.

4. Jalkauttaminen ja käyttöönotto (1–5/2028)

- käyttöohjeet, raportointimalli, esittely lajiliitoille, 2027 tulosten julkaisu ja teematyöpajat.

KIHU vastaa arviointikehikon metodologisesta kehittämisestä, Paralympiakomitea lajiliittoyhteistyöstä ja käyttöönotosta, ja pilottilajiliitot osallistuvat alusta alkaen työkalujen kehittämiseen.

Hankkeen tulokset

Hankkeen tuloksena:

- syntyy ensimmäinen yhtenäinen seuranta- ja arviointimalli lajiliittojen paraurheiluvastuusta / lajiliittointegraatiosta Suomessa
- lajiliittojen paraurheilutyötä voidaan seurata systemaattisesti
- lajiliitot saavat konkreettista tukea integraatioprosessiin
- syntyy parempi tietopohja päätöksenteolle.

Malli luo myös perustan kansallisen paraurheiludatan systemaattiselle keruulle.



Paraurheilu & KIHUn yhteisötiimi:

1. Valtavirtaistumisen vertailuarviointi - raportti (*julkaistu pe 22.5.2026*)
2. TKI-toiminnan kehittäminen ja verkosto; case matkustusohjeet, syksy 2026
3. AILIKKI: toimintarajoitteiset (n=1005) raportti, loppuvuosi 2026
4. Para(huippu-)urheilun kansalliset menestystekijät; SPLISS + FTEM

KIHUN JULKAISUSARJA 92

PARAURHEILUN JA KUUROJEN URHEILUN VALTAVIRTAISTAMINEN:

VERTAILUANALYYSI KANSALLISESTA ORGANISOINNISTA
VALITUISSA EUROOPAN MAISSA

Saavutettava esitys: selkeä kieli, suurempi fonttikoko ja esityksen aikana kuvailtavat visuaaliset elementit.

Paraurheilu osana lajiliiton toimintaa paneelikeskustelu

Antti Latikka urheilijavaliokunta pj, Suomen Paralympiakomitea
Jari Lämsä johtava asiantuntija, Huippu-urheilun Instituutti KIHU
Sini Mattila soveltavan voimistelun asiantuntija, Suomen Voimisteluliitto
Tatu Iivanainen toiminnanjohtaja, Suomen Taekwondoliitto



Kiitos kaikille osallistujille!



**SUOMEN
PARALYMPIAKOMITEA**

Suomen Paralympiakomitea ry • Valimotie 10, 4. krs, 00380 Helsinki
paralympia.fi • paraurheilu.fi